

Сторінки історії

УДК 616.89(091)

І.П. Дишук¹, І.Д. Шкробанець², А.П. Левицька³, Ю.Ф. Азов³

ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСНІЙ ПСИХІАТРИЧНІЙ ЛІКАРНІ 110 РОКІВ

Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці¹
Головне управління охорони здоров'я Чернівецької ОДА²
Чернівецька обласна психіатрична лікарня³

Резюме. У статті наведені історичні етапи становлення і розвиток Чернівецької обласної психіатричної лікарні, її роль у наданні медичної допомоги мешканцям Буковинського краю. Висвітлена роль кафедри психіатрії і кафедри нервових хвороб в організації діагностичної,

лікувальної, консультативної роботи та підвищення професійного рівня лікарів-психіатрів і неврологів.

Ключові слова: психіатрична лікарня, історія, розвиток, структура, лікування, реабілітація.

*Что знаете вы о том,
как сумасшедший любит разум?!
Фридрих Ницше*

Першого травня 2012 року виповнюється 110 років Чернівецькій обласній психіатричній лікарні (ЧОПЛ). Історичні згадки про надання медичної допомоги душевно хворим Буковинського краю починаються з першої половини XIX сторіччя [4, 10]. Як свідчать історичні документи, перший госпіталь для психічно хворих був збудований у Чернівцях у 1833 році, який не зміг надати допомоги всім, хто її потребував, через невелику кількість ліжок. Психічно хворі зверталися до лікарів соматичного профілю. Їм призначали певне лікування, яке не було ефективним і хвороба прогресувала. Деяких осіб із заможних родин направляли до Львівської окружної психіатричної лікарні.

Центральне Медичне Управління Австро-Угорщини вимагало від Крайового Управління Буковини забезпечити піклування про психічно хворих, надавати їм належну допомогу. Про стан справ систематично інформувати Відень. У 1897 році Крайове Управління Буковини ухвалило рішення про будівництво психіатричної лікарні в м. Чернівці. Проект будівництва лікарні розробив архітектор Горец Яуснер, який, на той час, відповідав вимогам структури психіатричних лікарень Європи. Дев'ятого квітня 1899 року проект був затверджений Крайовим Управлінням Буковини. Для будівництва виділено 15 гектарів землі за межами міста. Будівництво фінансувалося з фонду імператора Австро-Угорщини Франца Йосифа та добровільних внесків громадян. Сьомого серпня 1900 року закладено перший камінь, а навесні 1901 року – збудовані перші три двоповерхові павільйони (нині – адміністративний корпус, корпус першого, восьмого, тринадцятого відділень та корпус третього і п'ятого відділень). Протягом 1901 – 1902 рр. будуються ще два лікувальних корпуси (сьогодні – друге і шосте відділення) і корпус харчоблоку. Впродовж одного

року і восьми місяців всі будівельні і оздоблювальні роботи були завершені. Шістнадцятого квітня 1902 року комісія прийняла будівництво.

Офіційне відкриття психіатричної лікарні відбулося 1 травня 1902 року. У кожному корпусі на першому поверсі розташовані палати та лікувальні підрозділи відділень. На другому поверсі знаходилась їдальня та кімната для відпочинку і розваг. Розміщення пацієнтів було диференційоване, а саме: відділення для попереднього обстеження (діагностичне) – 25 ліжок, відділення для лікування і постійного догляду (спокійні хворі) – 30 ліжок, відділення для неспокійних пацієнтів (небезпечних для оточуючих і для себе) – 45 ліжок. В основному лікування було платним. Витрати на утримання і лікування незможних хворих здійснювалось із фонду імператора Франца Йосифа або за рахунок підприємців, поміщиків, працівники яких лікувались у лікарні.

Першим головним лікарем (директором) призначено Карла Цуркана (меморіальна дошка встановлена на фасаді адміністративного корпусу). Завідувачами відділень були лікарі Леон Кобилянський і Грегор. У 1907 році за проектом Карла Цуркана будуються ще два лікувальних павільйони (тепер – корпус сьомого і чотирнадцятого відділень і корпус дев'ятого, п'ятнадцятого і реанімаційного відділень), завідувачами відділень у цих павільйонах були лікарі Альфред Рамлер і Жозефіна Канель. Відповідно до статуту лікарні для належного обслуговування та лікування, догляду і нагляду за хворими медичний персонал (лікарі, медичні сестри) зобов'язаний проживати на території лікарні. З цією метою збудовані ще два двоповерхових житлових будинки, які сьогодні знаходяться за межами лікарні. За шість років збудовано шість лікувальних корпусів, адміністративний корпус, корпус харчоблоку, два житлових будинки для співробітників

лікарні, автономне водопостачання, електростанція, овочесховище, кілька приміщень для підсобного господарства. Відкрито рентгенкабінет, клінічну лабораторію, клуб, бібліотеку. Всі корпуси лікарні з'єднувалися між собою підземними переходами. Територію лікарні прикрашали декоративні дерева та кущі, квіткові клумби, оранжереї, фонтан, озеро, тіністі алеї, фруктовий сад. Лікарня стала зразковим архітектурно-парковим комплексом і повноцінним лікувально-профілактичним закладом. Все це давало можливість хворим лікуватися і відпочивати, що сприяло покращанню психічного здоров'я.

У діяльності психіатричної лікарні були періоди підйому і спаду. У часи Першої світової війни та румунського панування медична допомога психічно хворим занепадає. Лікарня позбавлена державного фінансування. Умови утримання хворих стали жахливими. Лікарня опинилася під загрозою закриття. Єдине джерело її існування – пожертвування. Директор лікарні доктор К. Декулеску доклав багато зусиль для збереження задовільного стану лікарні, проведення термінових ремонтних робіт у корпусах і забезпечення харчування хворих.

У період німецької окупації Буковини в лікарні було зруйновано устаткування, оснащення допоміжних служб, розграбовані матеріальні цінності. Від підсобного господарства майже нічого не залишилося.

Після звільнення Північної Буковини від німецької окупації настає період відновлення діяльності психіатричної лікарні. З квітня 1944 року по 28 лютого 1945 року посаду директора лікарні обіймав лікар Майер Пінкус, а в березні 1945 року головним лікарем призначено к.мед.н. Марка Йосиповича Клеймана. У цьому ж році його змінив лікар Василь Пилипович Березніченко, а М.Й. Клейман обіймає посаду його заступника з медичної частини. Саме в цей час розпочата планова робота відбудови господарства лікарні, укомплектування її медичним персоналом, розширення ліжкового фонду, удосконалення методів лікування. Укомплектовані кадрами рентгенкабінет, клінічна лабораторія, аптека, стоматологічний кабінет, адміністративна частина. Відділення лікарні поповнилися досвідченими медичними сестрами із військового госпіталю, який розформувався в м. Проскурів (Хмельницький).

У 1952 році ЧОПЛ отримала статус Республіканської (до 1957 року). Кількість ліжок досягла 1000. Лікарня надавала допомогу не тільки хворим Чернівецької області, але й Тернопільської, Станіславської (Івано-Франківської), Кам'янець-Подільської (Хмельницької) та прилеглих районів Молдови.

У 1949 році головним лікарем призначається Наталя Федорівна Чубинець – досвідчений організатор, ініціативний та енергійний керівник. Вона очолювала лікарню до 1963 року. Саме в цей період лікарня набуває найкращого стану. У 1950 році на базі підсобного господарства лікарні в селі Чорторія Кіцманського району організова-

но два психіатричних відділення для хворих із хронічним перебігом, які переведені з психіатричної лікарні м.Чернівці. Організувалася психіатрична лікарня № 2, головними лікарями якої були С.О. Фурман, Ф.М. Гольденберг, В.І. Курик, М.Ф. Пясецький, В.Р. Петрюк.

У Чернівецькій психіатричній лікарні відкриті спеціалізовані відділення для хворих на алкоголізм і алкогольні психози, для інвалідів Великої Вітчизняної війни з психічними розладами, геронтологічне відділення. Крім клінічної лабораторії, організовані біохімічна, серологічна, бактеріологічна лабораторії, кабінет функціональної діагностики та дослідження вищої нервової діяльності.

Для оснащення лікарні, догляду хворих, покращання ефективності лікування потрібні значні кошти. Н.Ф. Чубинець науково обгрунтовує застосування контрольованих фізичних навантажень у пацієнтів на етапах реабілітаційного лікування. Це дало можливість диференційованого застосування трудотерапії з поетапним її розширенням від простої до більш складної трудової діяльності, яка не тільки покращала результати лікування пацієнтів, а й умови перебування в лікарні. Упродовж 1951-1958 рр. на базі лікарні створюються лікувально-трудова майстерні площею понад 100 кв.м. на 600 посадкових місць. Організовано понад 20 цехів різного профілю: виготовлення квітів, ткацький, швейний, художніх килимів, ремонту взуття, виготовлення матраців, столярний, картонажний, виготовлення гіпсових скульптур і статуеток та ін.

Впровадження етапного реабілітаційного лікування сприяло активізації змінених хворобою психічних функцій. У пацієнтів виник інтерес до праці, до життя, відроджувалася потреба спілкування. Хворі набували нову спеціальність. У них була матеріальна зацікавленість, їх праця оплачувалась. Крім трудотерапії в лікарні впроваджувалися медико-соціальні методи реабілітації. Набули широкого застосування психотерапія, лікувальна фізкультура, культотерапія, музикотерапія, бібліотекотерапія, гуртки художньої самодіяльності, вечори відпочинку, перегляд кінофільмів.

Успіхи в організації трудотерапії та технологій соціальної реабілітації, їх наукове обгрунтування, диференційоване застосування та ефективність дали можливість лікарні посісти провідне місце в Радянському Союзі. У 1959 році на базі ЧОПЛ проведено Республіканську науково-практичну конференцію з питань трудотерапії. За своїм масштабом конференція мала характер союзної. У ній взяли участь фахівці Москви, Ленінграда, Білорусії, республік Закавказзя, Середньої Азії. Упродовж 1960-1961 рр. на базі лікарні відбувалися декадниці, на яких підвищували кваліфікацію фахівці з організації і застосування трудотерапії усіх областей України.

У березні 1963 року головним лікарем призначається Павло Акимович Бульба, випускник Чернівецького медичного інституту, лікар-

психіатр. Саме в цьому році рішенням міського виконавчого комітету приміщення трудових майстерень були ліквідовані, мотивуючи тим, що не відповідають типовим проектам. Із поточного рахунку лікарні зняті позабюджетні кошти. Скорочується велика ділянка садово-паркового масиву. Озеро і тополина алея опинилися за межами лікарні. На території лікарні будуються багатопверхові житлові будинки, а згодом корпуси міської станції швидкої медичної допомоги, дитячої поліклініки, торговий центр «Формаркет», приватна парканья, стоянка автомобілів.

Починаючи з 1974 року, ЧОПЛ очолювали головні лікарі, організатори охорони здоров'я Куйбіда Улян Йосипович (1974-1977 рр.), Тарашан Олег Миколайович (1977-1986 рр.), Селезньов Євген Іванович (1986-1999 рр.), Сагалаєв Сергій Павлович (1999-2003 рр.), Калущкий В'ячеслав Васильович (2005-2011 рр.).

З січня 2012 року посаду головного лікаря ЧОПЛ обіймає Анжела Петрівна Левицька, випускниця Буковинського державного медичного університету, яка розпочала свій трудовий шлях як лікар-психіатр у Чернівецькій психіатричній лікарні, обіймаючи послідовно посади завідувача денного стаціонару, організаційного консультативно-методичного відділу, завідувача психіатричного відділення.

Керівництво лікарні спрямовувало свої зусилля на створення належних умов перебування і лікування психічно хворих, дотримання належного санітарного стану відділень, впровадження сучасних методів лікування пацієнтів, контролю за якістю лікувального процесу. Цю важливу роботу виконували заступники головного лікаря з медичної частини, а саме: Клейман Марко Йосипович (1945-1949 рр.), Луневський (1949-1950 рр.), Мегриш Леонід Давидович (1950-1955 рр.), Манассон Олександр Соломонович (1955-1969 рр.), Мельник Людмила Тимофіївна (1969-1980 рр.), Селезньов Євген Іванович (1980-1986 рр.), Азов Юрій Федорович (1986 р. – по теперішній час), Бордюжан Дмитро Фокович (1990-1997 рр.), Бурміна Надія Олексіївна (1999-2000 рр.), Томашевський Юрій Володимирович (2000-2007 рр.), Січкач Олег Іванович (2007 р. – по теперішній час), а також старші лікарі: Дайн Єлизавета Григорівна (1953-1966 рр.), Підкоритова Лідія Іванівна (1966-1990 рр.). Значну консультативну допомогу надавали лікарі-консультанти, кандидати медичних наук, лікарі вищої кваліфікаційної категорії за спеціальністю «Психіатрія» Касько Ганна Пилипівна (1975-2004 рр.) та доцент Дишук Іван Петрович (2010 р. – по теперішній час), а також завідувачі кафедри психіатрії і кафедри нервових хвороб, доценти, асистенти.

Найважчим періодом функціонування психіатричної лікарні, догляду та лікування хворих був кінець 80-х та 90-ті роки, коли вона опинилася на межі виживання. Україна стала на шлях нових економічних відносин. Відсутність досвіду в керівників охорони здоров'я працювати в рин-

кових умовах, розбалансування в управлінні охороною здоров'я та лікувально-профілактичними закладами, щорічне скорочення фінансування призвели до руйнації та занепаду лікарні. Погіршилися матеріальні можливості, відсутні кошти на догляд за хворими, на медикаменти і харчування. Дефіцит коштів для оплати комунальних послуг: тепло-, електро-, водопостачання. Комунікації лікарні та покрівля лікувальних корпусів вийшли з ладу. Не оплачувалася робота персоналу лікарні. Співробітники лікарні йшли у відпустку без збереження зарплати або звільнялися і виїздили за кордон, де доглядали за людьми літнього і старечого віку, інвалідами, дітьми. У колективі лікарні панувала невпевненість, розгубленість, пасивність, розпач.

Керівництво лікарні шукало шляхи виходу з кризової ситуації. Спираючись на розуміння і підтримку завідувачів відділень, лікарів, середнього і молодшого медперсоналу керівництво прийшло до висновку, що труднощі необхідно долати самостійно загальними злагодженими діями.

Деяку матеріальну допомогу надавали окремі промислові підприємства та сільськогосподарські об'єднання, власники приватного сектору, релігійні об'єднання, окремі громадяни. Лікарня здавала в оренду приміщення, не призначені для діагностичного і лікувального процесу. Накопичувалися позабюджетні кошти, які спрямовувалися на покращання харчування, лікування та утримання хворих. Цьому сприяла кваліфікована медична допомога, професіоналізм, милосердя, людяність і доброта медичного персоналу.

У становленні та розвитку ЧОПЛ, психіатричної і неврологічної служб області надавала кафедра психіатрії і кафедра нервових хвороб Буковинського державного медичного університету (тоді Чернівецького державного медичного інституту) [1].

Кафедра нервових хвороб була організована в 1945 році. Її засновником був д.мед.н., професор Сергій Миколайович Савенко, учень академіка Б.М. Маньковського, який очолював кафедру до 1973 року, а з 1973 по 1976 рр. працював професором кафедри [2, 3]. На кафедрі працювали доценти М.Б. Маньковський, М.Г. Тарарієв, Ю.Г. Прасол, асистенти Є.Г. Дайн, Ю.Г. Рузінова, Л.М. Фельдман, В.М. Паляниця, І.Я. Кричун.

За значний внесок у неврологічну науку, підготовку лікарських і науково-педагогічних кадрів за клопотання кафедри (зав. – доцент І.П. Дишук) та підтримки Обласного науково-медичного товариства невропатологів, психіатрів та наркологів 28 квітня 1994 року кафедрі нервових хвороб, психіатрії та медичної психології присвоєно ім'я С.М. Савенка.

Кафедра психіатрії була заснована в 1945 році. Її засновником, організатором і завідувачем до 1951 року була д.мед.н., професор Ніна Павлівна Татаренко, учениця академіка В.П. Протопова [7]. Першими асистентами були кандидати

медичних наук Н.М. Зотіна, Є.Г. Дайн, М.Й. Клейман.

У 1953 році завідувачем кафедри психіатрії обраний д.мед.н., професор Георгій Юрійович Маліс, учень академіка В.П. Осипова [5]. Основний науковий напрямок Г.Ю. Маліса і співробітників кафедри – вивчення етіології і патогенезу шизофренії. Г.Ю. Маліс вважав, що певні успіхи в цьому напрямку можуть бути досягнуті спільними зусиллями науковців-психіатрів та інших клінічних і теоретичних дисциплін: мікробіології, вірусології, біохімії, патологічної фізіології. Наукові дослідження проводили не тільки співробітники відповідних кафедр, але й практичні лікарі-психіатри: М.Л. Авербух, Н.Ф. Чубинець, С.З. Рахленко, Є.С. Ніколенко, Х.В. Фінкельштейн та ін. Підсумок цих досліджень викладено у монографії Г.Ю. Маліса «К етіології шизофренії» (1959), яка у 1961 році з доповненнями вийшла з друку в Нью-Йорку. За редакцією Г.Ю. Маліса випускалися збірники наукових праць лікарів-психіатрів ЧОПЛ. Асистентами кафедри працювали кандидати медичних наук М.Й. Клейман і Г.П. Касько.

У 1968 році завідувачем кафедри психіатрії обраний доцент (з 1973 р. – професор) Юрій Андрійович Антропов [6]. Основні наукові напрямки кафедри – вивчення патогенезу, клініки та перебігу психічних розладів при органічних ураженнях головного мозку. Асистентами кафедри працювали Г.П. Касько, В.І. Курик, І.П. Дишук, доцент В.М. Підкамінний.

З 1973 по 1977 рік кафедру нервових хвороб очолював д.мед.н., професор Петро Власович Волошин. Під його керівництвом продовжувалися наукові дослідження, започатковані професором С.М. Савенком, присвячені судинній патології головного мозку. Викладацький склад кафедри: доцент Ю.Г. Прасол, асистенти – В.М. Паляниця, І.Я. Кричун, В.С. Животошук.

У 1978 році кафедра нервових хвороб і кафедра психіатрії були об'єднані в кафедру нервових хвороб та психіатрії, яку очолив професор Ю.А. Антропов. У 1979-1980 рр. тимчасово виконували обов'язки завідувача кафедри доцент В.М. Підкамінний і доцент Ю.Г. Прасол.

У 1981 році завідувачем кафедри нервових хвороб та психіатрії обраний д.мед.н., професор Василь Кирилович Чернецький. Він очолював кафедру до 1992 року, а з 1992 по 2012 рік обіймав посаду професора кафедри [8, 9]. Головним науковим напрямком кафедри було вивчення компенсаторно-приспосувальних механізмів при хронічній недостатності мозкового кровообігу. Викладацький склад курсу нервових хвороб: доцент Ю.Г. Прасол, асистенти – В.М. Паляниця, І.Я. Кричун, Н.В. Васильєва, І.І. Кричун, а курсу психіатрії – доцент В.М. Підкамінний, доцент І.П. Дишук, асистент В.І. Курик.

У 1992 році завідувачем кафедри нервових хвороб і психіатрії обраний доцент Іван Петрович Дишук, учень професора С.М. Савенка, який

після практичної роботи лікарем-невропатологом навчався в аспірантурі на кафедрі нервових хвороб (1969-1972 рр.), а згодом обіймав посади асистента (1973-1986 рр.), доцента (1987-1992 рр.), завідувача кафедри (1992-1998 рр.), а з 1998 року і до тепер – доцент кафедри. З 1977 по 1980 рр. доцент І.П. Дишук перебував у закордонному відрядженні в Алжирській Народній Демократичній Республіці, де обіймав посаду завідувача кафедри і психіатричної клініки медичного факультету університету м. Оран. І.П. Дишук приділяв значну увагу підвищенню професійної майстерності лікарів-психіатрів міста та області, сприяв покращанню творчих зв'язків кафедри і практичної психіатрії. Він є співавтором першого фундаментального українського підручника «Психіатрія» (2001), друге видання якого відбулося у 2011 році. У цей період викладацький колектив поповнився молодими асистентами: В.М. Пашковський, В.Г. Деркач, Р.І. Рудницький, С.М. Русіна, К.І. Дишук, Т.І. Лазук.

У 1998 році кафедру нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка очолив д.мед.н. професор Валерій Мелетійович Пашковський [8]. Основними науковими напрямками кафедри є вивчення структурно-функціональних особливостей порушення кровопостачання головного мозку та патогенезу захворювань нервової системи та психічних розладів. Сьогодні на кафедрі працюють неврологи: доценти І.І. Кричун, І.І. Кривецька, Н.В. Васильєва, О.Б. Яремчук, О.О. Жуковський, І.І. Білоус, асистенти – О.О. Філіпець, В.В. Колесник, психіатри та медичні психологи: доценти І.П. Дишук, В.Г. Деркач, Р.І. Рудницький, С.М. Русіна, Н.С. Карвацька, асистенти – В.І. Курик, О.С. Юрценюк, С.Д. Савка, Н.В. Гринько, А.А. Федоруца. Викладацький колектив кафедри приділяє значну увагу підвищенню професійного рівня лікарів-психіатрів і неврологів міста та області та наданню діагностичної і лікувальної допомоги.

На початок 2012 р. ЧОПЛ нараховує 570 ліжок і включає 12 стаціонарних відділень та диспансерне відділення. П'ять загальнопсихіатричних відділень: 1-ше (зав. – Л.О. Кравченко), 2-ге (зав. – І.Ю. Блажина), 7-ме (зав. – В.П. Бурма), 8-ме (зав. – Л.І. Кравченко), 9-те (зав. – В.А. Огородник), спеціалізовані відділення: неврологічне (зав. – З.А. Мудрик), реанімаційне та інтенсивної терапії (зав. – О.М. Камінський), невротичних розладів та межових станів (зав. – А.В. Федотова), дитяче та підліткове (зав. – В.Д. Шевчук), соматопсихіатричне (зав. – І.В. Яковенко), інфекційне психіатричне (зав. – Н.П. Коваленко), кризових станів (зав. – Т.Ш. Янюк), диспансерне відділення з денним стаціонаром (зав. – С.М. Петрусєва).

Співробітники відділень, залучаючи добровільні внески спонсорів, окремих громадян, вкладаючи власні кошти, проводять поточний ремонт, підтримують належний санітарний та естетичний стан відділень, створюють задовільні умови пере-

бування та догляду за хворими. Лікарі впроваджують сучасні методи обстеження і лікування хворих, дотримуючись вимог наказу МОЗ України № 59 від 05.02.2007 р. «Про затвердження клінічних протоколів надання медичної допомоги за спеціальністю «Психіатрія». В останні роки проведено реконструкцію корпусу колишніх трудових майстерень, куди переведено диспансерне відділення, яке відповідає сучасним вимогам. Упродовж року воно обслуговує в середньому 50 тис. звернень. Проведено капітальний ремонт корпусу харчоблоку та суміжних приміщень, заміна покрівлі і зовнішній ремонт лікувальних корпусів.

На перше січня 2012 року у ЧОПЛ працює 809 співробітників, із них лікарів – 105, в тому числі з вищою і першою категорією – 59, медичних сестер – 263, молодших медичних сестер – 309, обслуговуючого персоналу – 132. У штатному розкладі кожного відділення є лікарі-психологи, випускники Буковинського державного медичного університету, які супроводжують терапевтичний процес, надають медико-психологічну допомогу хворим. У структурі лікарні є діагностичні і терапевтичні підрозділи, а саме: кабінет функціональної діагностики (зав. – Н.О. Батіг), клінічно-діагностична лабораторія (зав. – В.П. Дубковецька), рентгенкабінет (зав. – С.Г. Вакарюк), патопсихологічна лабораторія (зав. – Н.М. Падурян), амбулаторна судово-психіатрична експертна комісія (зав. – Ж.В. Васкан), фізіотерапевтичне відділення (зав. – З.М. Мойсюк), кабінет голкорексфлексотерапії (зав. – Л.О. Боднар), аптека (зав. – В.О. Галкіна).

Сьогодні психіатрична лікарня є найбільш вражаючим прикладом міцності найдостойніших традицій вітчизняної психіатрії. ЧОПЛ є багато-профільним лікувально-профілактичним та методологічним центром забезпечення медичної допомоги хворим на психічні розлади. Вона успішно справляється із завданням лікування і забезпечення належних умов догляду хворих. У лікарні сформувався колектив висококваліфікованих лікарів-психіатрів, психологів, неврологів та суміжних спеціальностей, середнього медичного персоналу, які люблять і добре знають свою роботу. Співробітники не тільки підтримують належні умови функціонування лікарні, покращують надання медичної допомоги пацієнтам, але й усвідомлюють завдання на перспективу:

1. Впровадження в практику сучасних методів діагностики та лікування хворих на рівні світових стандартів.
2. Впровадження технологій трудової та соціальної реабілітації з метою покращання якості життя психічно хворих.
3. Захист людей, що страждають на психічні розлади за наявності у них моральних, етичних, правових, традиційних та релігійних конфліктів. Подолання стигматизації в психіатрії.

4. Впровадження сучасних підходів у діяльності лікарів-психіатрів із питань збереження та охорони психічного здоров'я населення.
5. Протидія, на користь пацієнтів, іншим конкуруючим «спеціалістам», що втручаються у сферу психічного здоров'я людей.
6. Подолання негативного громадського ставлення до психіатрії. Забезпечити позитивний імідж психіатрії в суспільстві.
7. Удосконалення психіатричної соціальної служби з метою захисту соціальних прав психічно хворих та допомоги їм у побутових і соціальних питаннях.

Література

1. Дишук І.П. Кафедра нервових хвороб та психіатрії / І.П. Дишук // Сторінки історії Чернівецького мед. ін-ту. – Чернівці, 1994. – С. 32-35.
2. Дишук І.П. Сторінки історії кафедри нервових хвороб Чернівецького медичного інституту / І.П. Дишук // Укр. вісн. психоневрол. – 1996. – Т. 4, вип. 2 (9). – С. 99-103.
3. Дишук І.П. Сергій Миколайович Савенко (до 100-річчя від дня народження) / І.П. Дишук // Бук. мед. вісник. – 2001. – Т. 5, № 1. – С. 219-221.
4. Дишук І.П. Форум вчених і практиків / І.П. Дишук // Вісн. психіатрії та психофармакології. – 2003. – № 1 (3). – С. 93-94.
5. Дишук І.П. Життєвий і творчий шлях професора Георгія Юрійовича Маліса – видатного вченого, лікаря, завідувача кафедри психіатрії Чернівецького державного медичного інституту / І.П. Дишук // Вісн. психіатрії та психофармакол. – 2005. – № 1 (7). – С. 122-126.
6. Дишук І.П. Юрій Андрійович Антропов (до 80-річчя від дня народження) / І.П. Дишук // Бук. мед. вісник. – 2009. – Т. 13, № 3. – С. 145-146.
7. Дишук І.П. Професор Татаренко Ніна Павлівна – засновник кафедри психіатрії та її завідувач (1945-1951 рр.) Чернівецького державного медичного інституту (до 110-річчя від дня народження) / І.П. Дишук // Бук. мед. вісник. – 2010. – Т. 14, № 4 (56). – С. 179-182.
8. Пашковський В.М. До історії кафедри нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка / В.М. Пашковський, В.К. Чернецький, І.П. Дишук // Клін. та експерим. патол. – 2003. – Т. 2, № 2. – С. 78-86.
9. Пішак В.П. Чернецький В.К. – 80 років від дня народження та 60 років наукової, педагогічної та практичної діяльності / В.П. Пішак, В.М. Пашковський, І.П. Дишук // Чернівці: Медакадемія, 2004. – 127 с.
10. Сагалаєв С.П. Сторінки історії психіатричної допомоги на Буковині 1902-2002 роки / С.П. Сагалаєв, Г.П. Касько. – Чернівці: Місто, 2002. – 60 с.

ЧЕРНОВИЦЬКОЇ ОБЛАСТНОЇ ПСИХІАТРИЧЕСЬКОЇ БОЛЬНИЦІ 110 ЛЕТ

И.П. Дишук, И.Д. Шкробанец, А.П. Левицкая, Ю.Ф. Азов

Резюме. В статье приведены исторические этапы становления и развития Черновицкой областной психиатрической больницы, ее роль в оказании медицинской помощи жителям Буковинского края. Показана роль кафедры психиатрии и кафедры нервных болезней в организации диагностической, лечебной, консультативной работы и повышения профессионального уровня врачей-психиатров и неврологов.

Ключевые слова: психиатрическая больница, история, развитие, структура, лечение, реабилитация.

CHERNIVTSI REGIONAL PSYCHIATRIC HOSPITAL HAS TURNED 110 YEARS

I.P. Dyshchuk, I.D. Shkrobanets, A.P. Levyts'ka, Yu.F. Azov

Abstract. The article deals with historical stages of the forming and development of the Chernivtsi Regional Psychiatric Hospital, its role in providing medical aid to Bukovinian inhabitants. It ascenrtains the role of the Department of Psychiatry and Neurology in the organization of the diagnostics, treatment, consultation work and raising the professional level of psychiatrists and neurologists.

Key words: psychiatric hospital, history, development, structure, treatment, rehabilitation.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)
The Chief Board of Health Care of Chernivtsi RSA (Chernivtsi)
Regional Psychiatric Hospital (Chernivtsi)

Рецензент – проф. В.І. Чебан

Buk. Med. Herald. – 2012. – Vol. 16, № 2 (62). – P. 227-232

Надійшла до редакції 19.03.2012 року